

jeg under Forhandlingerne om den ny Overenskomst har været tilbøjelig til at overburde de Fordele, som Kommunen den Gang havde, og jeg tror, at det er gaaet andre Medlemmer, ligesom det er gaaet mig. At det har været en glimrende Forretning for Kommunen, er der ingen Spørgsmaal om. Men jeg tror ikke, den har været saa glimrende, som man har tænkt sig. Jeg skal blandt andet gøre opmærksom paa, at Kommunen dengang fik 2,383,000 Rb. Men udleverede. Deraf var der udlagt til Parker, Gader og Torve 1,363,000 Rb. Men. Der var altsaa tilbage til Bebyggelse 1,020,000 Rb. Men, men dette Areal er senere yderligere blevet indskrænket ved Gadeanlæg og sligt, saaledes at der ikke er saa meget, og Kommunen har maattet anvende mange Millioner paa Omdannelse af hele Terrainet. Jeg har ikke kunnet faa det oplyst til Dato, men i 1879, altsaa 10 Aar efter, var Kommunens Indtægt af det, som den den Gang havde faaet betalt, ti Tusinde og nogle Hundrede Kr., og 20 Aar efter Fæstningsterrainets Salg, altsaa i 1889, var der endnu ikke solgt Halvdelen af de Byggegrunde, som Kommunen havde at sælge. Ganste vist maa det erindres, at jo længere disse Grunde ligge, desto mere værdifulde blive de. De sidste Salg f. Eks., der have fundet Sted, og som vi kende noget til, have jo været den rene Profit for Kommunen, og alt i alt indrømmer jeg, at Kjøbenhavns Kommune har gjort en udmærket Forretning, men jeg tror ikke, at det er rigtigt, at det har været en saa glimrende Forretning, som man tænker sig, naar man ikke tager med i Betragtning de Arealer, der have maattet anvendes til Veje og sligt, og hvor meget der har maattet anvendes for at sætte det hele i brugbar Stand.

Man har under Forhandlingerne her angrebet den nedsatte Kommission for, at den ikke tilstrækkelig har oplyst Sagen. Jeg tror, at det er noget ubilligt, thi det fremgaar af Motiverne til dette Forslag, at Kommissionens Arbejde gaar meget videre end til de Betænkninger, der her ere meddelte. Til disse Betænkninger hører jo, som det ogsaa omtales i Motiverne, en Mængde Bilag, Kort og Planer o. s. v., og jeg er overbevist om, at naar denne Sag kommer til et Udvalg og man der faar meddelt alle de Bilag, Kommissionen har haft at raade over, Kort, Planer o. s. v., ville Medlemmerne faa fuldt tilstrækkelig Oplysning om alle de Punkter, hvorom de hidtil have savnet Oplysning. Naar et Forslag forelægges i Folketinget med en stor Mængde Bilag, er det jo almindelig Skik, at det bliver et Udvalg, der behandler Sagen og

kommer til at se alle disse Enkeltheder nærmere efter. Det vilde være skulmet op til et ganske anseligt Opus, hvis alt skulde have været meddelt i selve Motiverne. Jeg tror heller ikke, at det behøvedes. Naar det ikke havde været saaledes, at disse Sager, da de tidligere laa for, vare saa temmelig døde — naar det havde været saaledes, at man den Gang havde haft Haab om, at de kunde føres igennem, vilde Rigsdagens Medlemmer ganske sikkert have fulgt de tidligere Forslag, deres Motiver og de afgivne Beretninger med mere Interesse og været bekendte med meget af, hvad der nu staar uklart for ærede Medlemmer. Der er for Eksempel spurgt om, hvorledes det hænger sammen med Raadigheden over Fællederne. Det staar ikke klart for ærede Medlemmer, men det er jo oplyst gentagne Gange. Jeg skal for Eksempel henviser til det Forslag, som fremkom i Rigsdagen i Samlingen 1890—1891. Der er i Motiverne gjort fyldestgørende Rede for alle de Spørgsmaal, som her have været omtalte. Hvad Spørgsmaalet om Raadigheden over Fællederne angaar, skal jeg oplyse, at der ikke er noget enkelt, bestemt Tidspunkt, hvor man kan sige, at Statens Benyttelse af Kjøbenhavns Fælleder begyndte. Kjøbenhavn havde nogle Marker liggende, og Staten brugte dem alle sammen til Ekscercits, uden at nogen nogen Sinde havde tænkt paa at tale derom, indtil der i Slutningen af forrige Aarhundrede kom en Resolution af 20. April 1796, der gif ud paa, at for Fremtiden vilde Staten ikke benytte sig af samtlige Byens Fælleder, men kun af de 3, Blegdams-, Nørre- og Østerfælled, og alle de øvrige kunde Kommunen gøre med, hvad den vilde. Staten forbeholdt sig kun Ekscercitsret paa disse 3 Fælleder. Den Gang var Forholdet det, at de Fælleder, som bleve givne fri, vare 637 Tdr. Land, og at de tre Fælleder, der var Tale om at bruge til Ekscercits, vare 337 Tdr. Land. Smidlertid er der i dette Aarhundrede foretaget en Del Forandringer og Indskrænkninger i Fællederne. I Begyndelsen af Aarhundredet var der en Del Arealer paa begge Sider af Charlottegade, som bleve givne fri for Servituten, og som siden dels ere blevne bebyggede, dels ligge ubebyggede hen. Saa er der senere paa Fællederne taget Plads til Johanneskirken, Jakobskirken, Blegdams-hospitalet, og derved er det Areal, der nu er, indskrænket til lidt over 270 Tdr. Land. Med Hensyn til de andre Arealer, som Kommunen har langt ude, skal jeg dog nævne med det samme, at Raadmandsmarken er 63 Tdr. Land, Slagtervænget 30, Bognmandsmarken i alt 163 og